

tagelsesbestemmelser fra den almindelige Grundregel; der kan da ikke være Skygge af Tvivl om, hvorledes de Mænd, der skrev og vedtog Grundloven, har opfattet Betydningen af den paagældende Paragraf. Paa samme Maade har den siden altid været forstaaet. I den følgende Tid har der i alle Værnepligtslove været Undtagelser, og der er Undtagelser i den Værnepligtslov, som er gældende for Øjeblikket: Færingerne er vedblivende undtagne; de, der er idømte Forbedringshus, efter den militære Straffelovs Regler; og de, der er idømte vanærende Straffe, efter Værnepligtslovens Regler, er undtagne, og endelig er alle undtagne, som trækker et tilstrækkelig højt Nummer. Der er en abstrakt Mulighed, som i givet Tilfælde kan blive til Virkelighed, for, at de paagældende kan blive indkaldt; men den Mulighed er heller ikke udelukket ved det foreliggende Lovforslag; Lovgivningsmagten opgiver ikke sin Ret til enhver Tid at træffe særegne Beslutninger om dem. Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) gjorde gældende, at hvis nogle af disse Personer blev fri, eller, rettere sagt, hvis nogle gik over i det civile Arbejde, skulde andre træde i deres Sted. Det er fuldkommen rigtigt. I saa Fald maa nogle af dem, der har været saa heldige at trække et højt Nummer, træde i Stedet, de rammes i saa Tilfælde af samme Skæbne som de, der har trukket et lavt Nummer. Men det forekommer mig ikke, at det ærede Medlem kan anføre dette til Fordel for hans Forslag i Modsætning til mit, thi ganske det samme vil ske, hvis det ærede Medlems Forslag gennemføres. Hvis det ærede Medlems Forslag gennemføres og bevirker, at nogle af disse Personer, som vilde være blevet indkaldt til f. Eks. Rytteriet eller til Garden, ikke bliver indkaldt dertil, men sættes til anden Tjeneste, er der virkelig andre, der maa indkaldes, for at man kan naa det Antal af 272 Gardister eller 410 Ryttere, eller hvor mange det nu er, der skal til i Henhold til Hærloven, og hvad dermed staa i Forbindelse. Det ærede Medlems Betragtning heraf forekommer mig derfor ikke at have nogen Betydning.

Men det ærede Mindretal har ikke blot dvælet ved Grundlovens § 90, men ogsaa ved Grundlovens § 79, til, hvis almindelige Sætninger om Religionsfriheden og dens Betydning der under Grundlovsforhandlingerne føjedes den Sætning: „Ingen skal have Ret til at unddrage sig Opfyldelsen af den almindelige Borgerpligt“. Meningen dermed er, at ingen skal kunne

paaberaabe sig en Grundlovsparagraf om Religionsfrihed og hævde: Jeg har en grundlovmæssig Ret til at være fri. Men det var virkelig aldeles ikke Meningen at indskrænke Regeringens og Rigsdagens, Lovgivningsmagtens, Myndighed til at fastsætte, hvem de ønskede indkaldt, og hvem de ønskede fritaget for det ene eller det andet, som kan antages at stride imod vedkommendes religiøse Overbevisning. Sagen foreligger overordentlig klart belyst igennem den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger, hvorunder f. Eks. Ørsted siger: „Hvis man ikke er undtaget ved Lov fra at opfylde de almindelige Borgerpligter, da maa man opfylde dem“. Han gaar ud fra som en Selvfølge, at ved Lov kan man undtages derfra, og han siger videre, at man kan indrømme Frihed for denne Tjeneste til „Religionssamfund, hvis Lære til Eksempel ikke tilsteder dem at gaa i Krig“, men naturligvis kun under visse Betingelser og imod Vederlag derved, hvilket netop er det, der sker igennem dette Lovforslag, idet Vederlaget udtrykkes igennem en lang og ikke mindre streng Tjeneste end den, der kunde blive Tale om ved Militærtjenesten. Og ikke blot Ørsted, men ogsaa Ordføreren for Udvalget, som har stillet dette Ændringsforslag, Hall, siger tydeligt og klart, hvad Meningen er: „Naar Udvalget har optaget den Sætning, at ingen paa Grund af sin Trosbekendelse kan unddrage sig Opfyldelsen af nogen almindelig Borgerpligt, saa ligger deri ikke paa nogen Maade, at der skulde være noget til Hinder for, at der i Lovgivningen kan tages Hensyn til, hvorvidt Opfyldelsen af denne Pligt staa i mærkelig og betænkelig Konflikt med hans Trosbekendelse. Det er kun sagt, at det ikke staa enhver aabent at undskyldes sig for Ikke-Opfyldelsen af en saadan Pligt ved at paastaa, at den staa i Strid med hans Trosbekendelse, og denne Sætning tror jeg er rigtig; men det ligger, som sagt, ingenlunde i denne Sætning, at naar der virkelig var Grund til, eller Staten skulde finde det fornødent at tage saadanne Hensyn, den da ikke skulde kunne gøre det“. Det er netop dette, Staten nu finder fornødent, og ud fra denne Betragtning er det, man stiller det foreliggende Forslag.

Jeg tror, at de Bekymringer, de ærede Medlemmer har knyttet til Grundlovens Bestemmelser, behøver de ikke vedblivende at nære. Er der ikke anden Vanskelighed for at komme over dette Spørgsmaal, kan jeg ikke tænke mig andet end, at man skulde kunne løse det. Men det